

Direktoratet for **naturforvaltning**

Rapport 2005-1

Policy og retningslinjer

for miljøforvaltningens samarbeid med
nasjonalparksentrene

Policy og retningslinjer for miljøforvaltningens samarbeid med nasjonalparksentrene

Rapport 2005-1

Utgiver:

Direktoratet for naturforvaltning
Februar 2005

Antall sider: 24

Emneord:

Nasjonalparksenter, formidling,
nasjonalparker, friluftsliv

Keywords:

National Park Information Center,
information, National Parks, outdoor
recreation

Refereres som:

Direktoratet for naturforvaltning
2005. Policy og retningslinjer for
miljøforvaltningens samarbeid med
nasjonalparksentrene. Rapport 2005-1

TE 1108 ISSN 0801-6119

ISBN 82-7072-589-7

Bestilling:

Direktoratet for naturforvaltning
7485 Trondheim
Telefon: 73 58 05 00
Telefaks: 73 58 05 01
www.dirnat.no/publikasjoner

Forsidefoto:

Hovedbilde: Regnbue på
Hardangervidda. Foto: Johan Brun
Uteundervisning ved Jostedalsbreen
nasjonalparksenter. Foto: Anne Armas
Autorisasjonsplakett.
Foto: Ragnar V. Pedersen
Tak og fjell møtes. Foto: Ole Martin
Korsen/Norsk Bremuseum
Reinrose i den botaniske hagen ved
Svanhovd miljøsender.
Foto: Marianne Svenske

Ekstrakt:

Nasjonalparksentrene er informasjons-
sentre som miljøforvaltningen samar-
beider med gjennom en autorisasjons-
avtale. For å oppnå autorisasjon må
senteret informere om nasjonalpar-
ker/naturvern, drive formidling og
motivasjon knyttet til miljøvennlig fri-
luftsliv, samt ivareta andre aktuelle
formidlingsoppgaver for miljøforvalt-
ningen.

Dette dokumentet angir overordnede
føringer for miljøforvaltningens sam-
arbeid med nasjonalparksentrene i
Norge. I retningslinjene gjennomgås
vilkår for autorisasjon, tilskuddsfor-
valtning, rapporteringskrav, rutiner for
opplæring, grafisk profil mm.

Policy og retningslinjer bygger på tid-
ligere retningslinjer, evaluering av
nasjonalparksenterordningen utført i
2004, høring av forslag til policy og
retningslinjer, samt øvrige innspill og
kommentarer.

Abstract:

The National park information centres
are information centres that collabora-
te with the environmental manage-
ment authorities on the basis of an
authorisation agreement.

To achieve authorisation, the centres
must provide information about
National Parks and conservation of
natural resources, promote outdoor
recreation, and assist the environmen-
tal management authorities with other
relevant information and public awa-
reness initiatives.

This document outlines the guiding
principles for collaboration between
the environmental management autho-
rities and the National park informati-
on centres. This includes authorisation
requirements, management of financi-
al contributions, reporting require-
ments, training arrangements, graphic
profile etc.

The policy and guidelines are based
on previous guidelines, an evaluation
report (2004) of the establishment of
National park information centres, a
public hearing of the proposed policy
and guidelines and other comments
received during the process.

Forord

Nasjonalparksentrene i Norge er informasjonssentre som miljøforvaltningen samarbeider med gjennom en autorisasjonsavtale. Etter at ordningen ble opprettet i 1997, har Direktoratet for naturforvaltning (DN) hatt ansvar for oppfølging av nasjonalparksentrene, på oppdrag fra Miljøverndepartementet.

Tidligere retningslinjer fra 1997 har vist seg modne for revisjon. Siden den gang har både miljøforvaltningen og sentrene høstet verdifulle erfaringer som det har vært viktig å innarbeide i ny policy og retningslinjer.

Et viktig grunnlag for dette dokumentet er en evaluering av nasjonalparksenterordningen, utført i 2004 av ECON Analyse på oppdrag fra DN. En intern refleksjon over om satsingen på nasjonalparksentrene har vært hensiktsmessig for miljøforvaltningen har også vært et viktig fundament.

Arbeidet med policy og retningslinjer har vært gjennomført av Informasjonsseksjonen i DN, med et klart ønske om en god og inkluderende prosess. Nasjonalparksentrene, Miljøverndepartementet og andre avdelinger ved DN har vært involvert. Det er gjennomført en bred høring av utkast til policy og retningslinjer blant sentrene og øvrige instanser.

På grunnlag av evaluering, høring og innspill, har vi lagt følgende til grunn for policy og retningslinjer:

- Miljøforvaltningen skal gi arbeidet med nasjonalparksentrene prioritet. Ansvar for oppfølging og gjennomføring skal fortsatt ligge på sentralt nivå (hos DN)
- Miljøforvaltningen skal bruke nasjonalparksentrene som et virkemiddel og en formidlingskanal for å nå allmennheten (sammen med møter, brosjyrer, internett etc)

- Miljøforvaltningens berøring med nasjonalparksentrene skal omfatte mer enn kun nasjonalparkinformasjon
- Sentrene har generelt et potensial for å bli brukt mer aktivt for å skape aktivitet og opplevelser i naturen
- Nasjonalparksentrene skal i regelen ikke overta informasjonsoppgaver som er lagt til forvaltningsmyndighet eller oppsyn. Det bør imidlertid åpnes opp for regionalt samarbeid og tjenestekjøp om informasjon der dette vurderes som hensiktsmessig
- Nasjonalparksentrenes informasjonsvirksomhet skal kobles nært sammen med forvaltningsplanen for den aktuelle nasjonalparken. Også forvaltningsplanen bør synliggjøre hvordan nasjonalparksenteret/-rene skal utnyttes informasjonsmessig i tilknytning til parken
- Autorisasjonsordningen og tilskuddspost 1427.77 beholdes. For å kunne gjennomføre tiltakene i policy og retningslinjer legges det til grunn at størrelsen på posten opprettholdes på minimum de to siste års nivå (10-11 mill kr)

Vi presiserer at policy og retningslinjer fokuserer på miljøforvaltningens samarbeid med nasjonalparksentrene. Med utgangspunkt i de foreliggende føringene for samarbeidet, bør det enkelte senter selv utarbeide en handlingsplan som synliggjør hvordan senteret vil følge opp føringene.

Trondheim, februar 2005

Janne Sollie

Direktør ved Direktoratet for naturforvaltning

Fra Briksdalsbreen, Jostedalsgreen Foto: Norsk Bildebyrå/Torbjörn Moen

Innhold

	Side
1 Bakgrunn	5
2 Policy	9
Visjon	9
Målgruppe	9
Mål	9
Øvrige muligheter og oppgaver	10
Ansvarsfordeling – informasjon om nasjonalparker og store verneområder	11
3 Retningslinjer	13
Autorisasjonsvilkår	13
Tilskuddsforvaltning	14
Rapportering	16
Kontroll	16
Opplæring og nettverksbygging	16
Grafisk profil	17
Vedlegg	19
1 Innholdselementer	20
2 Rapporteringsskjema	21
3 Ansvarsfordeling	23

1 Bakgrunn

Grunnlaget for miljøforvaltningens arbeid med nasjonalparksentre i Norge går tilbake til Stortingsmelding nr. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge ¹⁾. Meldingen framhever informasjon om nasjonalparker som et viktig satsingsområde og understreker at:

"....en bør ta sikte på å dekke opp alle de viktigste nasjonalparkene enten med egne sentra eller gjennom regionale sentra der det gis informasjon om flere nasjonalparker".

På bakgrunn av stortingsmeldingen gikk Miljøverndepartementet (MD) i 1995 inn for etablering av nasjonalparksentre i tilknytning til 13 eksisterende eller framtidige nasjonalparker i løpet av en tiårsperiode. Over statsbudsjettet skulle det avsettes midler til planlegging, etablering og drift. Direktoratet for naturforvaltning (DN) ble tildelt ansvaret for å iverksette regjeringens politikk på området.

I 1997 ble det opprettet en tilskuddspost for arbeidet (kap 1427 post 77). Samme år etablerte miljøforvaltningen en autorisasjonsordning for nasjonalparksentre og utarbeidet retningslinjer ²⁾.

I retningslinjene inngikk bl.a. oversikt over vilkår for autorisasjon av nasjonalparksentre og retningslinjer for tilskudd. Seks eksisterende naturinformasjonssentre ble autorisert som nasjonalparksentre i 1997 (fase 1).

(Se DN's nettsider for oversikt og omtale av hvert enkelt senter: www.dirnat.no/nasjonalparksenter)

Retningslinjene fra 1997 fokuserte først og fremst på etableringsfasen for nasjonalparksentrene. I løpet av de to neste årene vil sannsynligvis alle sentrene på etableringsplanen være i drift. Overgangen fra etableringsfase til driftsfase for alle sentrene representerer en endret situasjon og har medført nytt fokus i retningslinjene. Det er kommet mange innspill fra ulike aktører om hvilken rolle nasjonalparksentrene bør ha. Også dette har gjort det nødvendig å foreta en gjennomgang av retningslinjene fra 1997.

Som grunnlag for revisjonen ble det vinteren 2004 gjennomført en evaluering av nasjonalparksentrene, i regi av ECON Analyse ³⁾. Oppdraget var å vurdere hvorvidt sentrenes utstilling og informasjonstilbud er i samsvar med miljøforvaltningens intensjoner med nasjonalparksenterarbeidet og vurdere sentrenes økonomiske bærekraft, herunder avhengighet av statlig støtte. Dessuten skulle oppdragstaker gi råd omkring sentrenes utviklingspotensial og DN's videre arbeid med ny policy og retningslinjer. Her er noen av utfordringene, problemstillingene og rådene som kommer fram i evalueringen:

- DN bør fortsatt ha det overordnede ansvaret for nasjonalparksentrene
- Retningslinjene må ta utgangspunkt i at sentrene er kommersielle virksomheter, hvor myndighetene ikke har ansvar for sentrenes drift. Noen av kravene i retningslinjene fra 1997 angår i for stor grad hele senterets virksomhet.
- Drift og overlevelse er en stor utfordring for mange av sentrene. Sentrene må derfor fylle flere oppgaver, i tillegg til nasjonalparksenterfunksjonen
- Flere av sentrene er villige til å utføre flere oppgaver for miljøforvaltningen
- Det er et misforhold mellom miljøforvaltningens primære målgruppe for sentrene (besøkende i nasjonalparken) og målgruppa som faktisk besøker sentrene. Kravene til innholdet i informasjonstilbudet må i større grad tilpasses besøkende som ikke har planer om å ferdes i nasjonalparken
- Det må avklares hvilken rolle sentrene skal ha i DN's framtidige satsing på miljøtilpasset reiseliv
- Rollefordelingen mellom de ulike aktørene med informasjonsansvar for nasjonalparken(e) er uklar.

Et utvalg nasjonalparksentre som er autorisert av miljømyndighetene:

Stabbursnes naturhus og museum

Foto: Kristin S. Karlisen

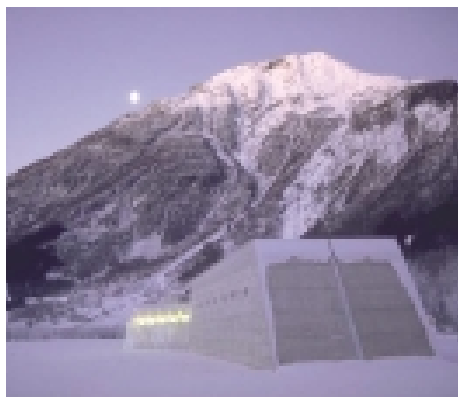

Kvikne nasjonalparksenter/Vollan gård (i Nasjonalparker)

Foto: Erik Ydse

Foto: Ole Martin Korsen/Norsk Bremuseum

Norsk Bremuseum

Breheimsenteret

Foto: Raoul Bierach/DN

Foto: Sunndal nasjonalparksenter

Sunndal Nasjonalparksenter/Sagtrøa (i Nasjonalparker)

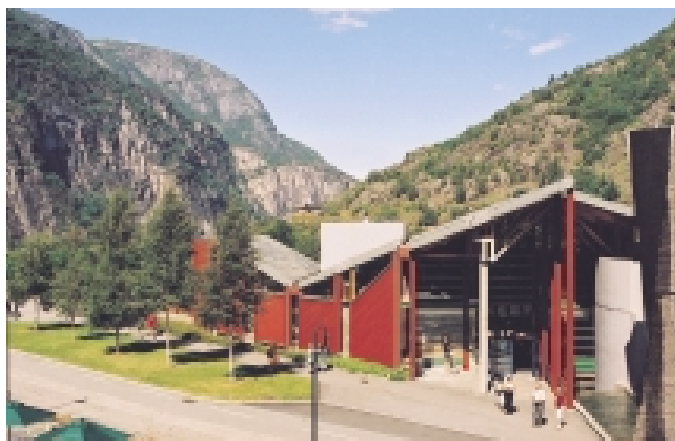

Foto: Hardangervidda natursenter Eidfjord

Hardangervidda natursenter Eidfjord

På www.dirnat.no/nasjonalparksenter kan du se oversikt over alle nasjonalparksentrene

Foto: Ragnar V. Pedersen

Foto: Norsk Bremuseum

Fra utstillingene ved Svanhovd miljøsen-
ter, Norsk Bremuseum og Hardangervidda natursenter Eidfjord

Foto: Hardangervidda natursenter Eidfjord

Tørsteslukking. Kinsvassdraget på Hardangervidda. Foto: Norsk Bildebyrå/Torbjørn Moen

2 Policy

De viktigste målene for naturforvaltningen er å ta vare på biologisk mangfold og å verne og styrke allemannsretten. Opprettelse av nasjonalparker og andre verneområder skal bidra til å sikre sårbare og truede naturtyper og bevare områder av regional, nasjonal og internasjonal verdi. En effekt av opprettelse av nasjonalparker vil dessuten være at områder sikres for friluftsliv og naturopplevelse ⁴⁾. Vektingen mellom disse ulike formålene varierer fra park til park, og sentrene må tillemppe sin virksomhet iht dette.

Det er sentralt for miljøforvaltningen å nå ut med sine målsettinger og intensjoner, også til den brede allmennhet. Sentrene skal være ett av virkemidlene som bidrar til dette. Strategisk skal dette skje gjennom informasjon om nasjonalparker og naturvern, inspirasjon til miljøvennlig friluftsliv og formidling for miljøforvaltningen (også for andre tema enn nasjonalparker og friluftsliv).

Visjon

Miljøforvaltningens visjon for nasjonalparksenterarbeidet er:

Nasjonalparksentrene - en åpen dør til natur og naturopplevelser.

Målgruppe

Målgruppe for nasjonalparksentrene skal være den brede allmennheten.

Dette bør i størst mulig grad omfatte alle aldersgrupper, både lokalbefolkning og tilreisende (turister). Senterets informasjon skal i første rekke være tilpasset besøkende uten spesielle forkunnskaper, men bør også inneholde tilbud til de som søker mer inngående informasjon.

Sentrene definerer og prioriterer selv sine spesielt utvalgte målgrupper innenfor nevnte ramme.

Mål

Målsettinger omkring vern og friluftsliv skal altså formidles til en bredt sammensatt målgruppe. Miljøforvaltningen ønsker å bruke nasjonalparksentrene strategisk i denne sammenhengen. Nasjonalparksentrene skal være formidlingskanal på samme måte som internett, møter, informasjonstrykksaker mm.

Fra miljøforvaltningens side er det et mål at senteret dekker temaene nasjonalparker/naturvern og friluftsliv, samt formidling for miljøforvaltningen på andre aktuelle områder. Disse temaene utgjør miljøforvaltningens viktigste motivasjon og begrunnelse for å autorisere nasjonalparksenter. Informasjon, inspirasjon og formidling er virkemidlene som skal bidra til økt forståelse for vern, friluftslivs- og miljøpolitikk.

1: Senteret skal informere om nasjonalparker og naturvern

Dette innebærer å:

- skape forståelse for vern av sårbare naturtyper og arter og verdien av store sammenhengende naturområder
- medvirke til at bruken av nasjonalparker og øvrige verneområder ikke kommer i konflikt med verneformålet
- bidra til at reiselivsutvikling i og i tilknytning til nasjonalparken skjer på naturens og friluftslivets premiser og i tråd med verneformålet

Fokus skal være nasjonalparken/-e som senteret gjennom autorisasjonen er gitt en særskilt formidlingsoppgave for, men informasjon om Norges nasjonalparker og vern generelt må også være en integrert del. DN vil bistå med materiell til den generelle delen. (Se vedlegg 1)

2: Senteret skal informere om og aktivisere til miljøvennlig friluftsliv

Dette innebærer å:

- inspirere til å ta naturen i bruk til miljøvennlig friluftsliv
- bidra til sikker og trygg ferdsel i naturen

Senteret skal bidra til å inspirere og stimulere til friluftsliv, via senterets utstillinger og gjerne gjennom aktiviteter og veiledning.

3: Senteret skal drive formidling for miljøforvaltningen

Dette innebærer å:

- skape begeistring og ansvarsfølelse for naturen
- skape forståelse for sammenhengen mellom menneske, natur og landskap

Barn og unge er en viktig målgruppe for nasjonalparksentrene. Uteundervisning ved Jostedalsbreen nasjonalparksenter.

Nasjonalparksentrene skal være informasjonssatellitter for miljøforvaltningen og kan forespørres om begrensede informasjonsoppgaver. Senteret skal stille utstillingsareal til disposisjon for miljøforvaltningen for temabaserte, temporære utstillinger.

Virksomhet i tråd med hovedpunktene over vil altså være essensiell for autorisasjon. Tiltak innen nasjonalparker/naturvern og friluftsliv vil i utgangspunktet ha førsteprioritet ved søknad om fornyelse av utstillinger, kompetanseutvikling osv. (Vedlegg 1 viser en mer detaljert oversikt over forventet innhold i de tre hovedpunktene.) Også øvrige utstillinger og informasjonsvirksomhet ved sentrene vil kunne bidra til miljøforvaltningens måloppnåelse, f.eks at sentrene formidler kunnskap om natur- og kulturverdier på en måte som skaper forståelse og begeistring for norsk natur.

Øvrige muligheter og oppgaver

Dersom framtidig budsjettsituasjon på 1427.77 gir rom for dette, ønsker DN å gi sentrene ekstratilskudd for gitte, løpende funksjoner. Grunntanken er at sentre som utfører flere oppgaver i tråd med miljøforvaltningens intensjoner skal honoreres for dette. Like ens at sentrene skal gis økonomisk forutsigbarhet for å opprettholde dette tilbudet. I første omgang kan naturveiledning være aktuelt som

grunnlag for denne type tilskudd. Tildeling av midler vil bli nøye vurdert etter søknad og i samråd med forvaltningsmyndigheten.

Naturveiledning

Fra miljøforvaltningens side er det ønskelig at nasjonalparksentrene stimulerer til friluftslivsaktivitet gjennom naturveiledning, arrangerte turer, guiding, uteaktivitet for barn og unge osv.

Intensjonen er at sentre som har egen naturveileder- eller guidetjeneste skal kunne påregne en fast delfinansiering over tilskuddspost 1427.77. Dersom det etableres en offentlig godkjent guideopplæring for denne type funksjoner, vil en forutsetning for delfinansiering være at den som innehar funksjonen har gjennomført denne opplæringen.

Det vil bli vurdert å utarbeide aktiviteter og opplegg som kan benyttes av naturveilederne. Et treårig pilotprosjekt som startet ved Hardangervidda natursenter Eidfjord i august 2004 kan gi grunnlagsmaterieil til dette.

Utredning av sentrenes potensial som kompetansesenter for reiselivet

Sentre som har kapasitet, kan gjerne bidra i lokal reiselivsutvikling i tilknytning til nasjonalparkene. Dette kan bidra til å sikre at reiselivsutvikling skjer innenfor de rammene som verneforskrifter og forvaltningsplan setter. At sentrene

har en rolle i denne sammenhengen, er imidlertid ikke et krav for autorisasjon.

På initiativ fra DN ble det høsten 2004 etablert pilotprosjekter ved to av nasjonalparksentrene, Norsk Fjellmuseum og Stabbursnes naturhus og museum. Prosjektene skal utrede og utprøve sentrenes potensiale som kompetansesenter for reiselivet i forhold til turistmessig bruk i tilknytning til områdene. Pilotprosjektene skal danne grunnlag for evt. å utlede generelle modeller som senere kan benyttes ved andre sentre.

Ansvarsfordeling – informasjon om nasjonalparker og store verneområder

Både forvaltningsmyndighet, oppsyn og nasjonalparksentrene har oppgaver innen informasjonsformidling og veiledning om nasjonalparker og andre verneområder. Behovet for å klargjøre ansvarsfordelingen mellom de ulike informasjonsaktørene, er blitt tydelig.

På generelt grunnlag vil det ikke være aktuelt at sentrene overtar ansvar og oppgaver fra forvaltningsmyndighet og oppsyn. Derimot kan aktuelle oppgaver overføres fra forvaltningsmyndighet og oppsyn til nasjonalparksenteret dersom dette er hensiktsmessig og senteret har kapasitet og kompetanse til å ivareta oppgavene. (Se vedlegg 3 for nærmere oversikt over ulike aktørers ansvar og oppgaver når det gjelder informasjon om nasjonalparker og verneområder.)

Sklie basert på samisk tradisjon ved Stabbursnes naturhus og museum.

Fra Halti nasjonalparksenter

Foto: Wenche Offerdal/Studio Reisa

Botanisk hage ved Svanhovd miljøsenter

Foto: Morten Günther

3 Retningslinjer

Autorisasjonsvilkår

Status som autorisert nasjonalparksenter gir både rettigheter og plikter. Det er differensiert mellom krav som skal være oppfylt og krav som bør være oppfylt for å oppnå autorisasjon. Sistnevnte er altså ikke absolutte krav, men er likevel retningsgivende for miljøforvaltningens forventninger til nasjonalparksentrene. Om de absolutte kravene ikke er oppfylt, kan det få konsekvenser for mulighetene for fornyelse av autorisasjonsavtalen. Ved grove brudd på vilkårene kan avtalen trekkes tilbake med umiddelbar virkning.

MD/DN har ingen myndighet til å forme autorisasjonskrav som gjelder hele senterets virksomhet, siden miljømyndighetene verken eier eller driver sentrene. Derfor er autorisasjonsvilkårene i første rekke knyttet til informasjon om nasjonalparker/naturvern, friluftsliv, samt formidling for miljøforvaltningen på enkelte andre områder. Imidlertid er det viktig at nasjonalparksenterets øvrige virksomhet ikke er i strid med sentrale miljøpolitiske prinsipper 5).

Et autorisert nasjonalparksenter SKAL:

- Informere om nasjonalparken(e) senteret er tilknyttet, samt om Norges nasjonalparker og naturvern generelt. Dette informasjonstilbudet forutsettes å være en sentral, integrert del av senterets virksomhet, i hele senterets åpningstid
- Stimulere til et miljøvennlig friluftsliv og informere om allemannsretten
- Stille noe areal til disposisjon for miljøforvaltningen til informasjon om nasjonalt prioriterte miljøoppgaver, samt temporære temautstillinger
- Formidle kunnskap om natur- og kulturverdier i regionen (også områdene utenfor nasjonalparken)
- Informere om sammenhengen mellom menneske, natur og landskap
- Ha allmennheten som sentral målgruppe for formidling og informasjonstilbud. Informasjon må tilrettelegges for barn, unge og voksne uten spesielle forkunnskaper, men også gi muligheter til fordyping for de som søker mer inngående informasjon
- Gi utstilling og øvrig informasjonstilbud et objektivt, pålitelig preg, samtidig som framstillingen skal være interessevekkende, kreativ og preget av positiv

naturforståelse. Materialvalg og formidling skal være preget av kvalitet

- Normalt holde åpent minst 6 timer daglig i sommer-sesongen. Utenom sesongen bør det utvises fleksibilitet og holdes åpent på forespørsel
- Bidra i nettverket mellom nasjonalparksentrene, herunder delta på den årlige fellessamlingen
- Følge kursvirksomhet (opplærings- og oppdateringsopplegg) i regi av miljøforvaltningen
- Profilere seg som et senter med nasjonalparksenter-status (på brevark, brosjyre, nettsider, i muntlige presentasjoner osv)
- Samarbeide med forvaltningsmyndigheten (FM eller lokal forvaltning) om aktuelle tiltak og oppgaver
- Være en lojal medspiller for miljøforvaltningen

Et autorisert nasjonalparksenter BØR:

- Tilby organiserte turer og aktiviteter i nasjonalparken og i området for øvrig. Dette kan enten skje gjennom eget tilbud, i samarbeid med andre aktører eller gjennom formidling av andres tilbud
- Om mulig tilrettelegge nærområdet for naturveiledning, uteaktivitet for barn og unge, natursti(er) e.l.
- Tilby fellesguidinger i utstillingene
- Arrangere foredrag eller temamøter om nasjonalparken, friluftsliv, områdets natur og kultur e l i egen regi eller i samarbeid med andre aktører
- Videreføre – eller opprette - et fagråd, som skal bistå styre og daglig leder i naturfaglige spørsmål
- Ha kompetanse innen naturfag, friluftsliv, kulturminner og kulturarv, informasjon og formidling, reiseliv og økonomi/administrasjon. Dersom kompetansen ikke innehas av senterets egne ansatte, kan utnyttelse av styrekompetanse, fagråd eller annet samarbeid kompensere for dette
- Ha et bredt samarbeid med aktuelle aktører om kompetanse- og informasjonsutveksling mm, f eks:
 - institusjoner med likeartet virksomhet, som f eks museer og andre informasjonssentre
 - lokale aktører og organisasjoner som deler de mål og verdier som legges til grunn for nasjonalparksenterarbeidet

Krav ved første gangs autorisasjon

For sentre som blir vurdert for autorisasjon for første gang, vil det i tillegg til ovennevnte autorisasjonsvilkår stilles krav til: Lokalisering, klarlagt finansiering (etablering og framtidig drift) og organisasjonsmodell, basert på retningslinjene fra 1997. Sentrene dette gjelder kan ta kontakt med DN for nærmere orientering.

Rettigheter

Autorisasjonsavtalen gir nasjonalparksentrene rett til:

- årlig grunntilskudd til informasjonsformidling og mulighet til å søke tilskudd til øvrige spesifiserte formål (se "Tilskuddsforvaltning")
- å profilere seg som nasjonalparksenter med tilhørende logo og banner
- å bruke nasjonalparklogoen på materiell produsert av nasjonalparksenteret (se "Grafisk profil")
- deltakelse på DNs årlige samling for nasjonalparksentre. Reiseutgifter for en deltaker dekkes av DN
- deltakelse på evt kurs og andre aktiviteter knyttet til nettverksutveksling mellom sentrene
- faglig råd og veiledning fra miljøforvaltningen

Plikter

Autorisasjonsavtalen forplikter nasjonalparksentrene til å:

- overholde autorisasjonsvilkårene
- avgi rapport til DN om senterets virksomhet foregående år og planer for kommende år (se "Rapportering")

Søknad om autorisasjon og fornyelse av avtale

Nasjonalparkssetrene inngår autorisasjonsavtale med miljømyndighetene med fem års varighet. Når avtaletiden utløper, kan avtalen fornyes. Søknad om fornyelse sendes forvaltningsmyndigheten, som ut fra lokal kunnskap vil foreta en vurdering av senterets virksomhet opp mot autorisasjonsvilkårene. Det er hensiktsmessig med god dialog mellom DN og forvaltningsmyndighet i autorisasjonsfasen. Forvaltningsmyndigheten sender sin anbefaling videre til DN, som vil være ansvarlig for å inngå/forny autorisasjonsavtale.

Sentre som ligger på miljøforvaltningens prioriteringsliste for etablering kan søke om foreløpig autorisasjon når planleggingen er kommet så langt at det er mulig å foreta en helhetlig vurdering av konseptet. Foreløpig autorisasjon gir grunnlag for å søke om etableringsmidler. Endelig autorisasjon kan søkes når senteret nærmer seg åpning.

Autorisasjonsavtale inngås på åpningstidspunktet, evt senere. Avtalen gir senteret status som nasjonalparksenter, med tilhørende rettigheter og plikter, herunder rett til årlig grunntilskudd til informasjonsformidling. Søknadene om autorisasjon sendes forvaltningsmyndigheten.

Autorisasjonsavtalen inngås med DN.

Tilskuddsforvaltning

Via tilskuddsposten for nasjonalparksentre (kap 1427.77) kan sentre under planlegging søke tilskudd til forprosjektering og etablering. Autoriserte nasjonalparksentre kan søke grunntilskudd til informasjonsformidling, tilskudd til kom-

Fra utstillingene ved Norsk Fjellmuseum

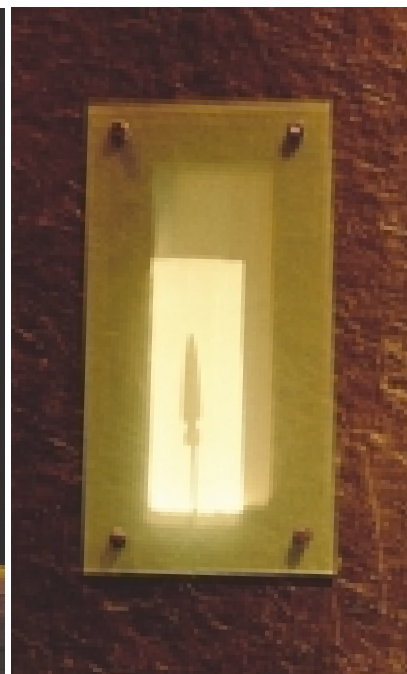

Foto: Mick Sheard/Visus

petanseheving og særskilte informasjonstiltak. Posten er inndelt i sju underposter. Disse beholdes som tidligere, men med noen mindre justeringer innen underpost 77.1 og 77.3.

Det er viktig å presisere at tilskuddsposten ikke skal – eller kan – dekke hele senterets virksomhet. Utbetalinger over 1427.77 er å anse som tilskudd til nasjonalparksenter-funksjonen. I tillegg må sentrene ha en kommersiell basis.

77.1 Grunntilskudd til informasjonsformidling

Autoriserte nasjonalparksentre i drift har rett til et fast årlig tilskudd til informasjonsformidling. Dette er et tilskudd til administrasjon, planlegging og gjennomføring av informasjonstiltak i tråd med miljøforvaltningens intensjoner. Senteret må aktivt søke om grunntilskudd til DN innen oppgitt søknadsfrist, og søknaden skal være vedlagt etterspurt rapportering.

Tilskudd til ekstrasjenester

I tillegg til grunntilskudd, kan autoriserte nasjonalparksentre søke om tilskudd for tjenester senteret utfører for miljøforvaltningen utover forpliktelsene som ligger i autorisasjonsavtalen. Denne type tilskudd vil i første omgang være knyttet til naturveiledning, etter hvert også evt andre tjenester etter nærmere føringer fra DN. (Se "Øvrige muligheter og oppgaver")

Det må rapporteres spesielt for dette tilskuddet. Tilskuddet skal falle bort umiddelbart dersom senteret ikke lenger ønsker å ivareta denne funksjonen. Hvis stillingen eller funksjonen faller bort tidlig på året, men etter at årets tilskudd er utbetalt, kan tilbakebetaling kreves.

77.3 Særskilte tilskudd til informasjonstiltak

Underposten skal dekke flg tre formål:

- Fornying av utstillinger og informasjonstiltak
- Tilskudd til gjennomføring av konkrete prosjekter og tiltak av kortere varighet
- "Årets np-senterprosjekt"

Fornying av utstillinger og informasjonstiltak

DN vil satse på å avsette midler til fornyelse av utstillings- og informasjonstiltak, fortrinnsvis rettet mot informasjon om nasjonalparker/naturvern, friluftsliv og formidling for miljøforvaltningen. Størrelse og mulighet vil imidlertid være avhengig av budsjettsituasjonen.

Tilskudd til gjennomføring av konkrete prosjekter og tiltak av kortere varighet

Opprettes for å dekke øvrige aktiviteter, tiltak og prosjekter ved sentrene av kortere varighet.

"Årets nasjonalparksenterprosjekt"

Det avsettes en fast pott hvert år for stimulere til innsats innenfor utvalgte satsinger/tema. Dette kan være opplegg for markering av f eks temaår, undervisningsopplegg, naturveiledning eller prosjekter på fritt grunnlag. "Årets nasjonalparksenterprosjekt" skal annonseres i brev og på ekstrasidene Nasjonalparksenternett tidlig på høsten året før. Innen gitt søknadsfrist melder senteret inn forslag til prosjekt, med beskrivelse, budsjett og framdriftsplan. Vinneren av prosjektet kunngjøres i februar. Da utbetales også premien; midler til å gjennomføre prosjektet. Resultatet (prosjektet/opplegget e l) forutsettes lagt inn på Nasjonalparksenternett og skal kunne brukes fritt av de andre nasjonalparksentrene. Dersom prosjektets gjennomføring ikke harmonerer med framdriftsplanen eller resultatet avviker vesentlig fra prosjektbeskrivelsen, kan DN kreve tilbakebetaling av hele eller deler av tilskuddet.

De øvrige underpostene beholdes som før.

Dette gjelder:

- 77.2 *Forprosjekt-/Etableringsmidler*. Beholdes til alle sentre som er under planlegging for autorisasjon er etablert
- 77.4 *Kompetanseutvikling* skal stimulere til kompetanseheving blant senterets ansatte; videreutdanning, deltakelse på kurs, studieturer mm
- 77.8 *Informasjonstiltak (fellesmidler)* skal dekke produksjon av fellesmateriell, like ens sentrale utgifter ifm nettverkssamlinger ol
- 77.9 *Resultatkontroll* skal dekke evt ekstern bistand til vurdering og evaluering av sentrene

Søknadsrutiner

DN sender kunngjøring av tilskuddsordningen med frister til autoriserte sentre og sentre under planlegging i rimelig tid før søknadsfristen. Søknadsfristen skal være så tidlig på året som mulig. Konkret søknadsfrist vil bli fastsatt i forbindelse med revisjon av tilskuddsreglement i 2005. Denne vil gjelde fom 2006.

Utbetaling av grunntilskudd har førsteprioritet i saksbehandlingen og skal utbetales så snart påkrevd rapportering foreligger. Fordeling av tilskuddsrammen til øvrige formål skjer fortløpende deretter. Rapportering skal foreligge før tildeling av midler kan skje. I bestemte situasjoner kan dette kravet fravikes.

Forvaltningsloven skal følges i saksbehandlingen. Iht til loven skal søker motta svar på søknad innen en måned. Om dette ikke lar seg gjøre, skal det sendes foreløpig svar.

Avslag skal begrunnes. Begrunnelse for avslag kan f eks være at tilskuddsforvalter (DN) etter en vurdering av relevans eller faglige forhold ikke finner å kunne støtte tiltaket, at søknaden

ikke inneholder etterspurte opplysninger, at tidligere tilskudd er benyttet i strid med forutsetningene eller at det ikke er budsjettmessig dekning for det omsøkte tilskuddet.

Vedtaket kan påklages innen tre uker fra brevet er mottatt, jfr Forvaltningslovens kap IV § 28 og 29.

Rapportering

Data fra rapporteringen er et viktig virkemiddel for å følge senteret over tid og for å kontrollere at intensjonene i autorisasjonsavtalen følges. Det er utarbeidet egne rapporteringskrav for tilskuddsposten. Disse er justert iht statens tilskuddsforvaltning.

Følgende skal rapporteres:

- Årsmelding og regnskap for foregående år. Ved tilskudd til enkeltprosjekter større enn kr 100.000 kreves revisor-bekreftet regnskap
- Budsjettforslag og virksomhetsplan for kommende år
- Status, utførte endringer og planer for utstillinger og øvrig informasjonsvirksomhet
- Nøkkeltall som besøkstall, inntekter fra aktiviteter og naturveiledning, salg av logo-produkter e l
- Resultater fra brukerundersøkelser og evt evalueringer av innhold og aktivitet ved senteret
- Endringer i organisatoriske og administrative forhold ved senteret
- Ved tilskudd på over kr 100.000 til synlige tiltak, skal de gjennomførte tiltakene dokumenteres med foto, eller det skal gjennomføres befarung.

Sentrene må selv iverksette og bekoste tiltakene som er nødvendig for å få gjennomført rapporteringen.

Hovedfokus i rapporteringen skal være miljøforvaltningens anliggende ved senteret; nasjonalparkinformasjon, friluftsliv og formidling for miljøforvaltningen.

Rapporteringen kan skje på skjema utarbeidet av DN (vedlegg 2). Dersom senteret utarbeider årsmelding, skal denne uansett sendes inn som et ledd i rapporteringen.

Rapporteringsfrist er identisk med søknadsfristen. Annen frist kan oppgis for enkeltprosjekter.

Kontroll

I henhold til Bevilgningsreglementets § 17 skal det tas forbehold om at tilskuddsforvalter (DN) og Riksrevisjonen har anledning til å kontrollere at tilskuddet er benyttet etter forutsetningene i tilsagnsbrevet.

Kontrollen skal normalt ta utgangspunkt i rapport og regnskap og gjennomføres som en generell formalia- og rimelighetskontroll av disse ut fra den kjennskap som DN har til

tilskuddsmottaker og forholdene ellers.

Dersom det ut fra rapportering, regnskap eller på annen måte oppstår tvil om tilskuddet er/blir benyttet etter forutsetningene, skal tilskuddsmottaker kontaktes.

Tilskuddsmottaker skal da gis en frist på tre uker for å besvare forholdet. Dersom denne fristen ikke overholdes eller det fortsatt er tvil om bruken av tilskuddet, kan stedlig kontroll være aktuelt.

Tilskudd som ikke blir benyttet i samsvar med vilkårene i tilsagnsbrev kan kreves tilbakebetalt.

For nærmere omtale av forvaltningen av tilskuddsposten, henvises det til Reglement for forvaltning av tilskudd til naturinformasjonssentra. Gjeldende reglement ligger på ekstrasnettsidene Nasjonalparksenternet.

Opplæring og nettverksbygging

Hvert år skal miljøforvaltningen v/DN arrangere samling for autoriserte sentre og sentre under planlegging.

Samlingen kan holdes separat, gjerne i tilknytning til et nasjonalparksenter, eller som en del av fagsamlingen for nasjonalparker og øvrige verneområder. Deltakelse er å anse som obligatorisk, dvs det forventes at alle sentre stiller med minst en representant.

Foto: Kristine O. Stene

Felles naturopplevelser er et viktig element på nasjonalparksentrenes nettverksamlinger. Fra samlinga i Stryn i 2000. Under: Ekskursjon til Lyngsalpene i 2004.

Foto: Hans Geir Eiken

DN dekker faktiske reiseutgifter til/fra samlingen for en representant for de autoriserte sentrene.

Med jevne mellomrom skal det kjøres kurs i regi av DN for ansatte ved sentrene, evt sammen med andre som har informasjonsoppgaver i tilknytning til verneområder. Opplæring og kurs kan holdes i forbindelse med den årlige nettverksamlinga.

Tema for introduksjonskurs/opplæring (spesielt beregnet på nytilsatte):

- Nasjonalparksentrene – intensjon og vilkår
- Nasjonalparker og øvrige verneområder – intensjon og forvaltning
- Friluftsliv og allemannsretten
- Miljøforvaltningen – arbeidsområder og verdigrunnlag
- mm

Aktuelle tema for andre typer kurs:

- Naturveiledning og guiding
- Profilering og nettverksbygging
- Informasjon og formidling
- Kulturminner og historie
- mm

Grafisk profil

Nasjonalparksenterlogoen

Nasjonalparksentrene har egen logo. Bruk av logoen er en rett som tilligger autoriserte senter, iht autorisasjonsavtalen. Det er ønskelig at sentrene benytter logoen som et ledd i profileringen av senteret som nasjonalparksenter. Sentrene får logoen tilsendt ved å kontakte DN.

Nasjonalparksenterlogoen skal benyttes på:

- Brevark
- Brosjyremateriell produsert av senteret
- Senterets nettsider
- Øvrig profileringsmateriell
- Profileringsprodukter

Ta gjerne kontakt med DN vedrørende bruk av logoen.

Logoen er dessuten det viktigste elementet i bannerne, som også skal være en sentral del av profileringen av senteret som nasjonalparksenter. Bannerne forutsettes å ha en sentral plassering utenfor senteret. Ved behov for utskifting av bannere, kan DN kontaktes.

Logo og grafisk profil for nasjonalparker

I 2004 ble det utarbeidet ny grafisk profil for Norges nasjonalparker, etter initiativ fra DN.

I denne sammenheng ble logoene for alle landets nasjonalparker modernisert. Logoene er varemerkebeskyttet, og miljøforvaltningen eier alle rettighetene til bruk av logoene. Nasjonalparklogoene kan benyttes på brosjyrer, kart og publikasjoner som utgis av senteret. Forvaltningsmyndigheten skal kvalitetssikre/godkjenne logobruk på denne type produkter.

Dersom logoen skal brukes på profileringsprodukter, skal skisse/prototype sendes DN for kvalitetssikring/godkjenning.

For øvrig omfatter profilen maler for skilt med bestemmelser for bruk av farger, fonter og bilder mm.

Den skal brukes på alt offentlig informasjonsmaterieil (skilt eller annet materieil) produsert av eller i regi av forvalt-

ningsmyndigheten for den aktuelle nasjonalparken eller verneområdet.

Nasjonalparksenteret kan gis tilgang til denne profilen for samarbeidsprosjekter (skilt, plakater osv) etter nærmere avtale med forvaltningsmyndigheten, som er eier av profilen. Informasjon om nasjonalparken som senteret er gitt i særskilt oppgave å informere om, kan utformes i tråd med malen. Innhold som presenteres på malen skal kvalitets-sikres av forvaltningsmyndigheten.

Felles, overordnet materieil om Norges nasjonalparker og naturvern vil bli utarbeidet av DN i tråd med den nye profilen. Materieillet vil omfatte en enkel utstilling om nasjonalparker og naturvern.

Referanser

- 1) Stortingsmelding nr. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge
- 2) Nasjonalparksentre – Retningslinjer og prioriteringer. Direktoratet for naturforvaltning, mars 1997
- 3) Rapport 2004-038. Evaluering av nasjonalparksentrene. Econ Analyse AS 2004
- 4) Formidling av naturvernarbeidet i Norge. Handlingsplan 2001-2002, DN 2001
- 5) St. meld nr 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvern-politikk og rikets miljøtilstand. (Ny melding kommer i 2005.)

Utsikt fra Halti nasjonalparksenter mot Reisadalen

Vedlegg

Vedlegg 1

Innholdselementer – informasjon om nasjonalparker og friluftsliv og formidling for miljøforvaltningen

For å dekke opp nasjonalparksenterets pilarer – nasjonalparkinformasjon, friluftsliv og formidling for miljøforvaltningen – skal flg innholdselementer være til stede:

1) Nasjonalparkinformasjon

Hovedfokus må være parken senteret gjennom autorisasjonen er gitt en særskilt formidlingsoppgave for, men også informasjon om Norges nasjonalparker og vern generelt må være en integrert del.

A) Informasjon om parken som senteret særskilt skal informere om, iht autorisasjonsavtalen.

Hovedfokus bør være nasjonalparkens:

- karakteristiske natur (dyr, planter, geologi, landskap)
- kulturlandskap og kulturminner, om tidligere tiders bruk av området
- fakta (areal, verneformål, forvaltningsordning, oppsyn mm)
- nærliggende verneområder (nasjonalparker, landskapsvernområder og naturreservat)
- opplevelsesverdier og friluftsliv
- tilgjengelighet og innfallsporter
- overnattingsmuligheter og servicetilbud som aktiviteter og guiding
- forvaltningsplan

Informasjonen skal kvalitetssjekkes med forvaltningsmyndigheten (vanligvis fylkesmannen)

B) Informasjon om Norges nasjonalparker via:

- Kart og omtale
- Brosjyrer, bøker, temahefter o.l. om alle Norges nasjonalparker, evt de mest relevante parkene for det aktuelle senteret
- PC med tilgang til miljøforvaltningens nettsider om Norges nasjonalparker (www.dirnat.no/nasjonalparker)

C) Naturvern

- Bakgrunn og begrunnelse for vern av natur
- Historikk
- Plan for etablering av flere nasjonalparker i Norge (Ny landsplan for nasjonalparker St. meld 62 mm)
- Prosess og arbeidsmåte ved opprettelse av nye verneområder
- Ulike typer verneområder

- Verneområder i Norge og i andre land (sammenlikninger, IUCNs kategorier mm)
- Lovverk (naturvernloven) og internasjonale konvensjoner
- Muligheter og begrensinger i nasjonalparkene
- Nasjonalparkene i reiselivssammenheng

DN kan bistå med utstillingsmateriell til del B og C.

Informasjonen forutsettes å være en sentral del av senterets informasjons- og utstillingstilbud og skal være tilgjengelig i hele senterets åpningsperiode.

2) Friluftsliv

Senteret skal bidra til å inspirere og stimulere til et miljøvennlig friluftsliv, via senterets utstillinger og gjennom aktiviteter. Informasjonen bør dekke:

- Definisjon av friluftsliv
- Friluftsliv og helse
- Friluftslivsutøvelse i Norge
- Allemannsretten – muligheter og begrensinger
- Adferds- og ferdselsregler i nasjonalparken
- Kan også ha tematisk tilnærming: Ferdsel i strandsonen, i nasjonalparker og øvrige verneområder, hverdagens friluftsliv osv
- Praktisk veiledning i friluftsliv (bekledning, utstyr, sikkerhet, kart og kompass, å møte uvær etc)
- Senteret bør tilby aktiviteter som guiding, turer el naturveiledning, enten i egen regi eller i samarbeid med andre aktører

3) Formidling for miljøforvaltningen

Nasjonalparksentrene skal være informasjonssatellitter for miljøforvaltningen. Dette innebærer at sentrene kan pålegges begrensede informasjonsoppgaver ut over de ovennevnte.

Senteret skal:

- stille utstillingsareal til disposisjon for miljøforvaltningen for temabasere, temporære utstillinger
- bidra tematisk eller praktisk på markeringer eller arrangementer, etter nærmere forespørsel

Vedlegg 2

Rapporteringsskjema

Rapportering av virksomheten ved år.....

Rapportering av forholdene under er obligatorisk for tildeling av grunntilskudd.

Skjemaet fylles ut og sendes DN innen oppgitt rapporteringsfrist.

Skjemaet ligger tilgjengelig i elektronisk form på Nasjonalparksenternett.

1. FAKTA

	Siste år	Endringer fra foregående år
Besøkstall (Spesifiser evt på ulike grupper)		
Resultatregnskap (evt med kommentarer)		
Åpningstider		
Billettpriser		
Faste ansatte ved senteret		
Antall sesongansatte		
Styresammensetning		
Sammensetning i evt andre utvalg (arbeidsutvalg, fagråd e l)		
Senterets organisering (stiftelse/aksjeselskap ...)		

2. UTSTILLINGER OG INFORMASJONSTILBUD Er det gjort endringer/ oppgraderinger i utstillinger/ informasjonstilbud siste år? (Beskriv tiltak, finansiering, samarbeidspartnere og evt. effekt)	
Foreligger det planer om nye tiltak eller endringer ved eksisterende tilbud? (Beskriv evt tiltak, begrunnelse for behov, finansiering og samarbeidspartnere)	
Har senteret hatt midlertidige utstillingstilbud, vandreutstillinger etc siste år? (I så fall hvilken, utlånt fra hvem?)	
Status for formidling for miljøforvaltningen. Erfaringer med årets temautstilling?	
3. AKTIVITETER OG NATURVEILEDNING Hvilke aktiviteter er gjennomført i regi av senteret når det gjelder turer, uteaktiviteter, naturveiledning, guiding o l?	
Er det gjennomført egne opplegg for skoler og barnehager?	
Nevn eksempler på arrangementer og temadager/-kvelder som er avholdt siste år.	
4. SAMARBEID Hvilke samarbeidsprosjekter har senteret vært involvert i siste år?	
Hva har senteret samarbeidet med forvaltningsmyndigheten (FM el) om?	
5.EVALUERING Er det foretatt brukerundersøkelse siste år?	
Nevn evt noen av tilbakemeldingene senteret har fått fra besøkende siste år	
6. ANNET Er det andre forhold senteret ønsker å melde til DN?	

Vedlegg 3

Ansvarsfordeling – informasjon om nasjonalparker og store verneområder

Her omtales kort ansvar og oppgaver når det gjelder informasjon i tilknytning til nasjonalparker og verneområder. Samarbeid mellom aktørene når det gjelder utvikling av tiltak, kvalitetssikring mm er hensiktsmessig og ønskelig.

Nasjonalparksentrene

- Driver formidling og informasjon om natur-, kultur- og opplevelsesverdier i nasjonalparken og tiliggende områder til bred allmennhet (både lokalbefolkning og tilreisende)
- Gjennom utstilling og informasjon og evt aktiviteter/naturveiledning skal senteret stimulere til å ta nasjonalparken og naturen for øvrig i bruk til miljøvennlig friluftsliv

Miljøverndepartementet

- Overordnet, koordinerende rolle. Politisk styrende.
- Deltar ikke i informasjonsarbeidet i verneområdene, unntatt ved markeringer som åpning av nasjonalparker o.l

Direktoratet for naturforvaltning (DN)

- Ansvarlig for grafisk profil i tilknytning til informasjons- og veiledningsmateriell om nasjonalparkene
- Produserer brosjyrer for nasjonalparkene og tilbyr oppdatert informasjon om nasjonalparkene på internett (www.dirnat.no)
- Godkjenner forvaltningsplaner for store verneområder
- Ansvarlig for oppfølging av nasjonalparksentrene inkl autorisasjon, forvaltning av tilskuddspost m m

Statens naturoppsyn

- Informasjon i felt til brukerne av verneområdene ved personlig kontakt (om naturkvaliteter og forekomster i områdene, utdyping av verneforskrifter og lovverk)
- Praktisk vedlikehold av skilt og informasjonstavler i felt og oppsetting av nytt materiell etter avtale med forvaltningsmyndigheten
- Koordinerer bruken av tiltaksmidlene for verneområdene på eget budsjett
- Kjøp av oppsynstjenester fra Statskog, fjellstyrer og bygdeallmenninger. Dette gjelder informasjon og oppsyn i felt, gjennomføring av informasjon og skjøtsels- og tilretteleggingstiltak i verneområder

Forvaltningsmyndigheten

(vanligvis Fylkesmannen (FM), i enkelte tilfeller kommuner og lokal forvaltning)

- Ansvarlig for informasjonsarbeid og informasjonsstrategi for hvert enkelt verneområde, inkl. skilting, merking og oppsetting av tavler
- Gjennomføring av ulike informasjonstiltak
- Ansvarlig for å melde inn behov for midler til informasjonstiltak
- Samarbeider med nasjonalparksentrene om informasjonsaktiviteter, herunder kvalitetssikring

Andre aktører

Det er også andre aktører som driver informasjonsvirksomhet i tilknytning til nasjonalparker og verneområder. Dette gjelder bl a frivillige organisasjoner, turistkontor og reiselivsbedrifter som informerer om nasjonalparker og verneområder gjennom naturveiledning, trykksaker, internett med mer. Statskog Fjelltjenesten, fjellstyrer, bygdeallmenninger m fl driver i tillegg informasjonsarbeid i kraft av sin grunneierrolle i nasjonalparker og verneområder.

Hårteigen, Hardangervidda. Foto: Knut Nyland

Oversikt over DN-rapporter

1997

1997-1:	Innlandsfiskeprogrammet 1991-1995	50,-
1997-2:	Boreal regnskog i Midt-Norge. Registreringer	50,-

1998

1998-1:	Plan for overvåking av biologisk mangfold	Utgått
1998-2:	Conservation and Management Plan for the Svalbard population of the Barnacle goose	Utgått
1998-3:	Barskog i Midt-Norge. Utkast til verneplan. Fase II	50,-

1999

1999-1:	Miljømål for norsk oppdrettsnæring 1998-2000	Utgått
1999-1b:	Environmental objectives for Norwegian aquaculture	50,-
1999-2:	Norsk Fjordkatalog	Utgått
1999-3:	Nasjonal rødliste for truede arter 1998. Norwegian red list	50,-
1999-4:	Barskog i Øst-Norge. Utkast til verneplan. Fase II	50,-

2000

Ingen utgitte rapporter i 2000

2001

Ingen utgitte rapporter i 2001

2002

2002-1:	Naturens verdier og tjenester- en vurdering av norsk natur ved tusenårsskiftet. Pilotstudie 2000.	50,-
2002-1b:	Norwegian Millenium Ecosystem Assessment. Pilot Study 2002	50,-
2002-2:	Strategisk plan for innlandsfisk 2002-2006	50,-

2003

2003-1:	Forvaltningsplan for Hardangervidda nasjonalpark med landskapsvernområder	100,-
2003-2:	Handlingsplan for fjellrev	100,-

2004

Ingen utgitte rapporter i 2004

2005

2005-1:	Policy og retningslinjer for miljøforvaltningens samarbeid med nasjonalparksentrene	50,-
---------	---	------

Utredning er utarbeidet av andre på oppdrag av DN eller i et samarbeid med DN. Innholdet har karakter av råd til DN.

Rapport er utarbeidet av DN, og gir uttrykk for direktoratets forslag eller standpunkter.

Notat er enklere oversikter, sammenstillinger, referater og lignende.

Håndbok gir veiledning og konkrete råd om forvaltning av naturen, som regel til bruk for lokale forvaltningsorganer

Temahefte gir en popularisert framstilling av et tema.

Mer info:
www.dirnat.no/publikasjoner

Direktoratet for naturforvaltning

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er det sentrale, utøvende og rådgivende forvaltningsorganet innenfor bevaring av biologisk mangfold og friluftsliv og bruk av naturressurser i Norge. DN ble opprettet i 1985 og er administrativt underlagt Miljøverndepartementet.

Myndigheten til å forvalte naturressurser er gitt gjennom ulike lover og forskrifter. Ut over lovbestemte oppgaver har direktoratet også ansvar for å identifisere, forebygge og løse miljøproblemer ved samarbeid, rådgivning og informasjon overfor andre myndigheter og grupper i befolkningen.

Direktoratet for
naturforvaltning